

Universitätsbibliothek Wuppertal

Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurus Grammatico-Criticus Et Archæologicus

Hickes, George

Oxoniae, 1705

Caput quartum decimum. De præpositionibus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1559)

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

De Præpositionibus.

I. Præpositiones Anglo-Saxonicae considerantur vel in constructione, vel in compositione.

II. In constructione, vel regimine, Præpositionum quædam regunt accusativum; quædam ablativum vel dativum; & quædam utrumque.

III. Præpositiones, quæ regunt accusativum casum, hæc sunt, quæ immediate sequuntur:

Togeaney, contra, erga, adversus: ut, togeaney hýne, Ps. XII, 4. togeaney hýr fýnd he gæþ. Teh, contra: teh hýne ða fepþon, tum contra illum venerunt.

Be, in, ad: Æperþ pulh-ælmerran xv niht oþer Eartþan. geogþe-teoþunge be Pentecosten. Rom-feoh be Petreþ mærran. eopþ-pærtma be ealpa halgena mærran. cyrcyceat to Martinuþ mærran. 7 leohþ-geþceatu ðrupa on geape. æperþ, on Eartþe-erþe. 7 oþre riþe on Landel-mærrere æfen. ðrupþan riþe on ealpa halgena mærrereþen, primum arationis elemosyna quindecim dies post Pascha; factum decimæ in Pentecoste; nummus papæ pendendus ad Petri festum; terra fruges, in omnium Sanctorum festo; ecclesie census in festo Sancti Martini; nummi autem candelares ter in anno; primo in vigiliis Paschæ, secundo in vigiliis festi purificationis B. Mariæ, tertio in vigiliis festi omnium Sanctorum. Cod. ms. Canonum, inter libros Junianos.

Ðiððan, post: ut, 7iððan miþþera þopn, post certum annorum numerum, Cædm. XXVII, 22.

Emb, embe, vel ýmb, ýmbe, circum, circa, super, de: ut, emb hýne, Luc. XI, 54. ýmbe Godeþ rice, Hom. in ascensione Domini. ýmbutan, circum: ut, ýmbutan hýne, circum se, Matth. VIII, 18.

Fop, pro, vice, ut, geþýðbe eopþ ælc fop oþerne, alter vestrum pro altero oret, Bed. E. H. p. 342. On æfen timan upe ðrihten oþþode. æt æfengeþeopþe 7 ðælbe hýr ðiscipulum ðuph halig gepine hlaþ and þin fop hýr rýlþer lichaman. 7 fop hýr agen bloð, in vespertino tempore Dominus noster immolabat: in convivio suo vespertino distribuit discipulis suis per sanctum mysterium panem & vinum, pro sui ipsius corpore, & pro proprio sanguine, Cod. can. ms. sub Rubricâ de officiis diurn. & noct. cap. XXXI. Et ne fortuitò hoc dictum videatur, idem in iisdem verbis sæpius occurrit quasi consultò: ut fol. mspti 37. a. Lpirt þær pþerþýter. Ða Ða he nam hlaþ. 7 heold betþeox hýr handum. 7 þone calic eac rpa. 7 to heoþonum bereah. 7 to hýr fæþer clýþode. 7 Ðanciende bletþode to hýrle. 7 rýþþan hit hýr ðiscipulum realbe to Ðicganne fop hýr rýlþer lichaman. and fop hýr agen bloð. vide quoque fol. 38. b. Et si Dominus panem pro sui ipsius corpore, & vinum pro proprio sanguine distribuit; dicant nobis Papiþæ, qui potuit dare sui ipsius ipsummet naturale corpus, & corporis ipsummet naturalem sanguinem discipulis edendum, & bibendum. Huc spectat etiam quod legitur mspti fol. 39. a. Se mærrere-þþeort getacnaþ Lpirtþýlþne. 7 þæt altare getacnaþ Lpirtþer þode. 7 feo oþlete getacnaþ Lpirtþer lichaman. 7 þin 7 pæþer on þam calice geþputelaþ Ða haligerra þe oþ Lpirtþer rýþan ut-þleopan. Ðæt þær bloð. 7 pæþer, sacerdos significat Christum ipsum, & altare significat Christi crucem, & panis eucharisticus significat corpus Christi, & vinum cum aqua in calice indicat sanctum illud, quod ex Christi latere fluxit, id erat sanguis, & aqua. Ealle hýr hæfþon Johannem fop anne þitegan. omnes habent Johannem, sicut prophetam. fop, propter: ut, fop eopþe lage, propter traditionem vestram, Matth. XV, 3, 6. geþiðþaþ fop eopþe ehtepar 7 tælendum eop. Matth. V, 44. ubi utriusque casui inservit illud fop.

Beþopan, coram: ut, beþopan Ðine anyne, coram facie tua. Luc. VII, 27.

Þiþærtan, post, pone: ut, þiþærtan hýr fet, Luc. VIII, 38. þiþærtan þa menig, Marc. V, 27.

Ðuph, per, trans, ultra: ut, Ðuph þa ceartþe, and þæt cartel. Ðuph geþeopþcipar fýtægum, Luc. IX, 14. fe mæra cýning Salomon. 7 fe þireþta manna gehþýlþer þ fopme tempel æperþ on Ðieþlm Gode to loþe gehalgode. rpa upe Ðrihten rýlþ þuph þone halgan gartþum getæhte, Hom. in dedicatione ecclesie.

On, in, vel motum ad locum, Ða comon þþam eart-ðæle to geþiðþenne hi on Ierusalem, devenerunt ex plaga orientali orandi causa, Hierosolymas, chron. Sax. Gibl. An. CCCXLVII. & ut inter, super, significat: sic, on Ða þopnar, Luc. VIII, 7. on læcar, Luc. VIII, 43. on þa rceaþan, Luc. X, 30. on Ðone heoþen bereah, Luc. IX, 16. on anne munt, v, 28. hoc sensu eleganter casui suo postponitur: ut, þæpe halgan þode. þe upe ðrihten on þþopode, Hom. de invent. crucis.

Oþer, super, supra, trans, ultra: ut, oþer þýne mepþe, Luc. VIII, 21. oþer mine mýran, Luc. XXII, 30. oþer þone muþan, Marc. V, 21. oþer þa goban, and oþer Ða ýfelan. he beheald on Ða tacna þe he pophte oþer þa untþuman menn, Hom. in Abiit Jesus trans mare Galilee. oþer tyn ceartþa, Luc. XIX, 17. oþer, post, contra: ut, oþer Eartþon gefop Æþeþed cýning, post pascha decessit Etheredus rex. oþer tþelþtan niht, post epiphaniam. And gif þ hýr oþer hýr rýlþe biþ toþæled, & si domus super ipsam dispertiat, Marc. III, 25.

Ongean, in, contra, adversus: ut ongean Galileam, Luc. VIII, 26. ongean haligne gartþ; Luc.

Luc. XII, 10. ongean þone bryðguman, *Matth. xxv, 1. Saul. Saul. Hwi ehyt þu min. yfel biþ þe sylfum. þ þu spurne ongean þa gade, Hom. de pass. S. Pauli.*

Ongean, *in, adversus, contra aliquem, vel contra alicujus voluntatem & mandatum*: ut, him þa Adam eft andspapode. me þa blæða on hand bryð gercalbe. fpeolicu fæmne. fpea drihten min. De ic þe onteonan geþah, *tum ei iterum Adamus respondebat: O domine mi, libera femina sponsa mea fructum illum, quem contra voluntatem tuam edebam, mihi tradidit in manum, Cædmon xxii, 1. Sic ibidem, lin. 6, þa þu gytrende on beam gjupe. blæða name on tpeoþer telgum. 7 me onteonan æte þa unspeme. Abame fealbert pærtme, quod tu concupiscens sustuleris ex arbore fructum, eum rapiens ex arboris ramis, & contra meum mandatum edisti, & tradidisti Adamo perniciosum fructum.*

Neah, neh, fere, prope, juxta: neah tpeþ pintpe, *Luc. viii, 42. neah eahta bagar, Luc. ix, 28. Ita, for nean: ut, for neah dneo þurend. for neah þritig geapa, neh cyricean þa pa eabigra Apl'a, juxta Ecclesiam beatorum Apostolorum.*

Buton, butan, præter, ultra, extra: ut, buton Petrum and Johannem, *Luc. viii, 51, buton þis hlafar, and tpegen fixar, Luc. ix, 13.*

Of, usque ad, tenus: ut, of þa dþorna, usque ad fæces. of æfen, usque ad vesperum. of ende. of cniht-hæde. of þa hylta, *capulo tenus. of deap. of þone spurnan. of þa sceancan. of þa ancleop.*

Undep, subter, ut, undep heah podope, *subter sublimi celo, Cædm. iv, 10.*

In-undep, in, intra: ut, eodon rona in-undep eþopar, *illico in domum profecti sunt, Cædm. liv, 5. þa cumun æpæfte in-undep eþopar. ibid. 3.*

Innan, in, eis: ut, heo abeah nyþer. 7 bereah innan þa byrgenne, *inclinarit se, & prospexit in monumentum, Joh. xx, 11.*

Uppan, super: ut, sete þine hand uppan hig, *imponere manum tuam super eam, Matth. ix, 18. Ledon hyra þear uppan hig, imposuerunt super eos vestimenta sua, Matth. xxi, 7.*

Mib, cum, inter: ut, ic fulþepe kýning mib þar cýningar. 7 mib eoþler. 7 mib heþetoþar. 7 mib þægnar þar geþitnesse miner gifer, *Ego Wulfherus rex cum regibus, & cum comitibus, & cum ducibus, & cum thanis testibus mei muneris, chron. Sax. Gibf. An. dclvi. Ðær þie almihtig drihten ðema mib unc tpiþ, de hoc sit omnipotens dominus judex inter nos duos, Cædm. xlix, 10, 11. Ðpa mib þiþar tpa Niluþ sceadeþ, qua Nilus [Ægyptum] duos inter rivulos distinguit, Cædm. xlvi, 13. Sic, mib halge hand, Cædm. lxxiii, 4. mib þis þeþode, Cædm. ix, 17. Ðeah he epige þis land mib þurend rula, quamvis fundum suum vertat mille aratris, Boeth. p. 58.*

Þemanz, inter: ut, rpa sceap gemanz þulþar, *Matth. x, 16. Sic comp. ongemanz: þa yfelan habbaþ þimle hþæt hþegu godes on gemonz hiona yfel, mali semper quid boni intermixtum suo malo habent, Boeth. p. 118.*

Betpux, betpeox, betpox, betpix, betpyh: ut, rpa rpa lamb betpux þolþar, *Luc. x, 3. betpux eop alle, Luc. ix, 48. and Mellituz betpyh hi æt þam rýnoþe ræt, & Mellitus inter eos in Synodo assedit.*

Utan, circum, circa: ut, þa bertodon þa lubeap hine utan, *Job. x, 24.*

Agen, agean, contra, adversus: ut, agen manner runu, *Luc. xii, 12. agen oþerne cýning, Luc. xiv, 21. agen hyne apn, Luc. xv, 20.*

Geond, geondan, begeond, begeondan, per, ultra: ut, geond xxx geapa fæc, *Hom. in pass. fac. apost. geond rtopa. geond bagar. begeondan Dumbpe, Præf. Elfr. ad Wulfig. begeondan ræ he is. Legitur & eond: ut, eond ealne mibban geapd. Evang. Nic. p. viii. xviii. eondþapan. p. xix. eond þa muntar. ibid.*

Þiþgeondan, circa: ut, þiþgeondan Iopbanem, *Matth. iii, 5.*

Þið, juxta, cum, contra, adversus, pro, circa, circiter, erga, a, ab: ut, geþibryma þiþ ðinne bþoþer, *Matth. v, 24. God gercylb ur þiþ deopol. þiþ hanc-cpæb, circa galli cantum. þiþ þa ceap-rþæt, circa forum. þiþ hig, juxta illos. þiþ þa ræ Adriaticum, juxta mare Adriaticum, Hom. in dedicatione ecclesie S. Michaelis. rþapiend þiþ heoþonar, celum aspectans. tpegen þeþar þiþ hine, Luc. ix, 30. þiþ þone þeg, Matth. xxi, 30. þiþ feoh rýllan, pretio vendere. þiþ ðone þæt, ita ut, dummodo. rpa rpa þe forþiþ þam þe þiþ ur agyltaþ: Gýmaþ, 7 þapniap þiþ ælce gytþunge, videte, & cavete ab omni avaritia, Luc. xii, 25.*

Þiþutan, extra: ut, apurpon þiþutan ðone þingeapd, *ejecerunt extra vineam, Matth. xxi, 29.*

Hilce addas, anblong, anblanz, onblong, per, in longum: ut, anblanz ræ, per mare. anblanz ðigne, per Sequana flumen. for þe heþe up onblong Mære, exercitus per flumen Mæse perrexit, *chron. Saxon. anblanz þic þæt on Dopya-bnoc, in longum fossæ usque ad rivulum Equorum dictum, Chart. ms. Edgari Regis.*

IV. Præpositiones, quæ regunt vel ablativum vel dativum, sunt, quæ ordine suo subsequuntur.

Be, de, supra, secundum, pro, propter, juxta, circiter, in, ex: ut, be þam hælenþe, *Luc. vii, 3. be eallum ðýrum þingum, v. 18. on ealdum dagum men hoþodon be heopa agenun lurtum to rþiþe. ær Lpirster tocýme. Epist. Elfrici ad Clerum. in Bibl. c. c. c. Cant. be geþeohte. be mibþe nihte. be ðape apostolican lape. be Tameþe. be þam menn ic rþpece. be rce Martiner meþran, LL. Inæ, c. 4. þa þænon geseþt be rihþapeþ ðæge. and be oþra*

cinga bæge, quæ fuerant constituta Wigtari diebus, aliorumque regum diebus. Occurrit etiam bi; & aliquando big, quæ significant de, juxta, prope, circum: bi Johanne, de Johanne. hi ægeofaþ bi ðæm peht, reddent de eo rationem. se Bysceop ðe him big sæt, Episcopus qui juxta eum sedebat. big þær halgan garter cýme, de adventu Spiritus sancti. Be hyra pærtmum ge hig oncnapaþ, ex fructibus eorum cognoscetis eos, Matth. vii, 20.

To, ad, in, usque: ut, to hym, Luc. vii, 3. to þam hælenþe comun, v. 4. Ða cpæþ Moýser to þam cenan Iosue [lege cempa Iosue] Hom. de Orat. Moýsis. to ðe, Luc. vii, 7. to ðinum hure, Luc. viii, 39. Til, * vox Cimbrica, ad, usque, significans, aliquoties occurrit: ut, geappian til etanne, parare ad edendum. cpæþ til him hælenþ, dixit ei Christus: at til in vet. Norrena & hodierna Islandica regit gen. Notandum etiam est to apud Anglo-Saxones, ut apud Anglos to, finalem causam denotare: ut, Ðý ilcan geape gebocube Æþelpoþ cýning teoþan bæl hir landes ofær eall hir rice Gobe to Iose. 7 himselfum to ecepe hælo, eodem anno Ethelwolfus rex decimam partem terræ suæ per totum ejus regnum charta donavit deo in laudem, & sibi in æternam salutem, chron. Sax. Gibs. An. dcccliv.

Mib, miþ, cum, apud, penes, inter: ut, mib mycelum 7 fremfullum geþceabes toþale, cum magna ac subtili nationis [lege rationis] discretionis, Proem. regularis concordie monachorum Sanctimonialium in Anglia, in Spicilegio Seldeni, Lat. & Sax. mib rnoterum rmeagenþe peþeþe, prudenti discutiens examine, De officiis monachorum Lat. & Sax. in Spicilegio dicto. ubi peþeþe a sciolo quodam reponitur pro pæþe, quasi examen in hoc loco turbam denotaret. Zacheuþ Ða on Ðam geþeoþcipe mib bliþum mibe clyþode to þam hælenþe, Hom. de Zacchæo. mearcodon Ða þruh mib inrege, Hom. in Pascha. mib hýpe, Luc. vii, 16. mib him, v. 12. mib hnercum þearfum geþcriþne, v. 25. mib hýpe teapum, v. 38. mib godum þeoþcum. mib demum, penes Judices. miþ hnercum þepelum, mollibus vestimentis, Matth. xi, 8, cod. evang. interl. Cott. In usu erat hæc præpositio mib apud majores nostros Anglos: ut in Satyrographo, and al the might myd him is. & and makes hem merry the myd.

Gemanþ, inter, apud: ut, Ða ne for þe hælenþ na openlice gemang þam Iudeon, Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Judæos, Joh. xi, 54. gemang þroþrum, Job. xxi, 23.

Amanþ, onmanþ, ut gemang: amanþ Ðam þe hig þur rþæcon, inter eos, qui sic locuti sunt, evang. Nic. p. 15. xxvii. onmanþ þam Ðe hig þæron inganþende, inter eos qui intrabant. idem p. 3. v. Sic comp. ongemang: ut, þ he ne miht ongemang oþrum mannum beon, ut non posset aliorum ferre præsentiam, Boeth. p. 100.

Unþer, sub, subter, infra: ut, unþer anþealþe. unþer me, Luc. vii, 8. unþer þeoþum heora, Ps. xiii, 5. unþer mine ðecene, Luc. vii, 6. unþer þam ric-þeoþe, Job. i, 48. unþer Ðam rylþum poþrum.

To-mibþer, inter, in medio: ut, and rþod to midþer hym, & stetit in medio eorum, Joh. xx, 26. geþurþe nu þærtuþ to midþer Ðam pæþerum, fiat firmamentum in medio aquarum, Gen. i, 6. omibþan, in medio: ut, omibþan Neorþena þange, in medio paradisi, Gen. ii, 9.

Togeaney, contra, adversus, erga, obviam. Ða unþon him togeaney, occurrebant ei. þa eode eall seo ceapþer-papu togeaney Ðam hælenþe, tum tota civitas exiit obviam Jesu, Matth. viii, 28, 34. þaraþ hym togeaney, exite obviam ei, Matth. xxv, 6.

Ongean, ongen, contra: ut, ongean þeode, contra gentem, Matth. xxiv, 7. ongen hýpe rþeþe, adversus socrum suam, Matth. x, 35. Betpux, cum: ut, betpux þam bocerum, cum scribis, Marc. xv, 31.

Oþ, a, ab, abs, de, ex, extra, ultra: ut, tpegen of hir leorning-cnihtum, Luc. vii, 19. manega of æblum, v. 21. of ritum. and of ýpelum gartum, ibid. sum of þam runden-halgum, v. 36. an þer of ðære manegum, Luc. ix, 30. of apyrgedum gartum. and unþrumneþrum, Luc. viii, 2. Legitur tamen aptid Spelm. Conc. p. 165. of Epist. and of S. Peter. and of Ðone Abbot. and of Ðone Muneca. Of Iordane, ultra Jordanem, Marc. x, 2.

On, sine motu significans, in: ut, on þerþenne, Luc. vii, 24. on þeoþþurþum þearþe. and eþtum, v. 25. on bigypellum, Luc. viii, 10, 27. on hymþylþum, Luc. vii, 30. on ðære ceapþre, v. 37. on eauum, in aquis, Basilii Hexæmeron. Bpýnar on gehþilþe rþoþe geþriþ. þume rþeþeþnyþe getacnaþ. On hoþre rþeapþan ritþan. anxrumneþre getacnaþ, ms. Cott. de Somniorum diversitate. similia sunt ea judicia his Astrampsychi, ἰνδραχὶ βαίνεν ἐνδραχὶν διλοῖ βλαβῶ. & ἰππεὶ μελαίνης ἔχον πέντας βλέπειν. Pro On aliquando occurrit An, a Goth. ANA, in.

Æþropan, † toþropan, onþropan, ante, coram, præ: ut, æþropan ðære runnan. æþropan Ðam hælenþe. æþropan Iodeþ þrumþette, coram Dei tribunali, Hom. in Nat. omnium 35.

* Legitur hæc Præpositio in veteribus nostris Scriptoribus. ut in carmine Chauceri, quod inscribitur the Testament of Creseide.

A doly season til a carefull dite
Should correspond

† Nota, quod particula to non raro ponatur in-

ter þropan, & casum nominis, quem regit: ut, heþ on þýrum geape þropan to midþum þumeþa þoþ cýning mib þeþe to Snottingham, Hic, anno hoc, ante mediam æstatem Rex cum exercitu Snottingham profectus est. A toþropan, tofore in veteribus nostris, ut in Satyrographo,

And made a volwe tofore God.

R

toþropan

toforpan eallum þifum, *Luc. xxi, 11.* Ðæt eop toforpan aſet iſ, *Luc. xix, 8.* hſæt ic hým toforpan lecge, *Luc. xi, 6.* toforpan eallum Galileiſcum, *Luc. xiii, 2.* ætforpan Ðæpe Ðupa he ſtent. ætforpan eop he ſtent. onforpan pinteſe, *ante hyemem.* toforpan Godeſ Ðomſette, *coram dei tribunali.*

Betpux, *inter*: ut, betpux piſa beapnum, *Luc. vii, 28.* betpux him, *v. 32.* betpux Ðam altape, and þam temple, *Luc. xi, 51.* betpux þam temple. and þam peofoðe, *Matth. xxiii, 35.* betpüh him hæfðon ſibbe. and luſan, *Bed. H. E. p. 110.*

Fpa, fram, *a, ab, abs, de, ex*: 7 þone hetolan deopol him fram adpæfoðe, *Hom. dominic. iii. in xl.* Se Ðælend pæſ zelæð fram þam halgan garte to anum peſtene. to þi þ he pæpe gecorfnod fram deople, *Hom. in illud, Ductus est Jesus in desertum.* Liſ on tibe non þunpaþ fram noþðele. apenduncge þeoda 7 pæpna gepuxlu 7 niſe toſýnaſ ſolcna hit zetacnaþ, *ms. Cott. de Tonitruum conſideratione. cujus textus Latinus ſic ſe habet, ſi hora nona tonitruaverit ab aquilone, mutationes gentium, & armorum ſtrepitus, & novos concuſus populorum ſignificat.* fram þam Ðælende gepulod: beo apoppen fram ealþrum. 7 ealþorþmannum. 7 fram bocerum, *Luc. ix, 22.* gehalgod fram Eanbalde, *conſecratus ab Eanbaldo.* fram pilbbeorþum ſe þe hine gepihþ ehtan. fram feondum be biþ oſepſpibeð, *ms. Cott. de ſomniorum diverſitate.*

Be-æſtan, *pone, poſt, retro*: ut, be-æſtan þæpe manigeo, *Luc. xxii, 5.* per craſin bæſtan, bæſton: ut, gang bæſtan me Ðatanay, *vade poſt me, Satana, Matth. vi, 22.*

Æt, *apud, ad, a, ſub, pro*: ut, æt hiſ ſotum, *Luc. viii, 35.* æt Leſdiceſ opan, *Elfr. fragm. hiſt. Reg. Weſſax.* æt anum hpýþeſe, *pro unâ vaccâ,* æt me. æt Ðinum huſe. æt uſ, *Elfr. de vet. teſtam.* Animaþ þ þund æt him, *tollite ab eo talentum.*

Fop, *præ, ob, propter, ex, ab, pro, ultra, præter, contra*: ut, fop hpýlcum Ðinge, *Luc. viii, 47.* fop Gode. and fop populde, *Elfric. ibid.* fop mannum ic gebide. fop eage ic ne deapn, *præ timore non audeo.* Se halga apotol Pauluſ læpeþ ælcum mæſſeppeoſte. Ðe Godeſ ſolce to lapeoſe geſet biþ. þ heopa nan ne pandige fop nanner manneſ ege. ne fop luſe. ne fop ſceame. ne fop nanum ſceatte, *Tractatus de Presbyterorum conſervatione.*

Beſopan, *coram*: ut, beſopan eallum ſolce, *Luc. viii, 47.* beſopan Gode, *Luc. xii, 6.* beſopan Godeſ englum, *v. 8.* beſopan hpilcum ſcip-men, *LL. Inæ c. 8.*

Binnon, binnan, *intus, intra, ad*: ut, binnan paſum, *Spelm. Conc. p. 391.* binnon peallum. binnon þam gemæpnum upeſ piſeſ, *LL. Inæ c. 10.* binnan Lonbenþyriſ toþnohton, *Londinum adducebant, Chron. Sax.* aliquando videtur genitivum regere, ut binnan riſ 7 tpenziſna geapa, *intra ſex & viginti annos, Hom. ms.* notandum eſt *ἐν τῷ* hic fieri vocis ſæce i ſýpſt, *ſpatium.* binnon autem & binnan contrahuntur ex beinnon, beinnan, de quo infra in innon, innan.

Butan, *buton, *sine, absque*: ut, butan beapnum, *Luc. xx, 28.* butan beapne, *v. 30.* butan oþpnum mannum, *Spelm. Conc. p. 598.* butan anigpe hæſe, *sine quolibet juffu.* butan anum Bpýttirſcum gýſle, *unico obſide Britanno excepto, Chron. Sax. p. 522.* an. dccxviii. ſe ælmihtiga ſcippend ſe Ðe ealle geſceafsta butan ælcum antimbpe þuph hiſ piſdome geſcop, *Hom. de Adnun. M. V.*

Abuton, *circum, circa, in circuitu*: he cpæþ þa behealbende þe hým abuton pæpon, *tum aſpiciens illos, qui circa eum ſtabant, ait; vel, circumſpiciens eos, qui in circuitu ejus erant, ait, Marc. iii, 34.*

Betpeonan, betpýnan, *inter*: ut, Ða cpædon hiſ leorning-cnihtaſ hým betpýnan, *Job. xvi, 17.* andettaþ geopne eoppe ſýnna eop betpeonan, *Hom. de Letan. majore.*

Innan, innon, *in, intus, intra*: ut, innan huſe. innan Ðamaritana ceafte, *Matth. x, 5.* innan caſt-Engle, *Chron. Sax.* innon Lent, *in Cantio.* Innan Ðæpe cýpican, *in eccleſia.* on-innan, *idem*: ut, oninnam me ſelfum, *in me ipſo.* legitur etiam beinnan: ut beinnan Ðam carceſne, *in carcere, Boeth. cap. 1.*

Buſan, buſon, *super, supra*: ut, hæte me gan þe buſan Ðam pætepe, *jube me adire te super aquam, Bed. H. E. p. 236.*

Uppan, up, uppe, *super, desuper*: uppan hpoſum, *Matth. x, 27.* uppan tampe aſſene. and hýpe ſolan, *Matth. xxi, 5.*

Oſep, *super, cum*: ut, ma Ðonne oſep niſon. 7 hund-niſontigum pihtpýna, *magis quam super nonaginta novem juſtis.* *Luc. xv, 7.* oſep gnenum boſe, *super fronde viridi.* geſapen oſep ſince ſalo hliſian peceb oſep peadum ſolbe, *videbant palatia argento, aulaſque eminere conſpicuas cum rutilante auro, Cædm. l. iii, 10.*

Æfter, *poſt, infra, pro*: ut, æfter þýrum Ðingum, *Luc. xvii, 30.* æfter Ðam bitan,

* Ab butan, *sine*, ſit vetus *Scoticum but*, *næ* occurrit; ubi opus *Virgilio à Gavino Douglaſio* interprete laudatur in hunc modum:

But thy werke ſhall endure in laude and glorie,
But ſpot and falt, condigne eterne memorie.

Reperitur ſæpius certe in eadem præſatione: but or ingine, *sine judicio, aut ingenio*; but ſpot of ony indigence, *sine omni defectu*; but ſentence crime, *sine nota criminis*; but doubt, *sine dubio.* *Job.*

Job. XIII, 27. æfter upum hadum, *Spelm. conc. p. 586.* æfter miccelpe mid-heortnyrre ðinpe. *Pf. L, 1.* Æfter interdum significat ut into: he lytle pepebe unehelice æfter pubum for 7 on mor-færtenum, *ille autem parvo cum exercitu difficulter in sylvas, & montana propugnacula se recepit. chron. Sax. Gibf. An. DCCCLXXXVIII.*

Æp, ante: ut, æp þam Easton. & æp ðam rymbel bæge, *Homilia in Dominica Palmarum.*

Of, usque, ad, tenu: of Daniele þam pitegan, *Ælfric. de vet. Test. p. 13.* of anum, *Pf. XIII, 2.*

Unfeop, propè, non longè: ut, unfeop þam huse, *non longe à domo, Luc. VII, 6.* feop proculdubio regit eundem casum.

Into, in, & ad: ut, into þam bane, *Ælfr. de vet. Test. p. 32.* ic gang into ðære býrge. ic gang into þinum huse ðrihten. into Gobeþ huse, *Luc. VI, 4.* Ða on anum þerþen bæge com þe hælen into heom, *Hom. dominicâ 1^a. post Pascha.*

Þiþ, cum, contra, juxta, ad, erga, pro, ex, circa, circiter, adversus, pone: ut, þiþ þam þæge þæge þæge, *Matth. XX, 2.* ne fece þu leaþ geþitnesse þiþ ðinum nehstan. þiþ þam ðom-þecl ic ritte, *pone tribunal sedeo.* þiþ þam monaþ, *circiter calendas.* pið ðam þat, *ita ut, dummodo.* Ðat þiþ engel ongan ahebban þiþ þiþ heappan, *quod Angelus suus cepit librare se contra dominum suum, Cædm. p. 7. l. 19.* þiþ ðam hungre anblýfen þecan, *contra famem alimentum querere.* *Bed. E. H. p. 89.* 7 com mid unmaete þeopode þiþ him to gefeohte: hu ne come ðu to me þyrceanne þiþ anum þenige, *nonne ex denario mecum convenisti. Matth. XX, 13.*

Beheonan, cis, citra: ut, beheonan Rome, *citra Romam.* beheonan muntan, beheonan þæpe rþæt.

Ichenð, propè: ut, gehend ðam eh-þýple ic þrite, *propè fenestram scribo.*

Toþeapð, versus, ad: ut, on undepn timan Lpurt þæt to deaðe forðmed. and toþeapð ðære þode geled, *tempore antemeridiano condemnatus erat Christus, & ad crucem ductus, Cod. ms. canonum, & constitutionum ecclesiasticarum in rubrica de officiis diurn. & nocturn. horarum, cap. XXVIII.* Ða liggan toþapð Huntendune þorte, *quæ jacent versus Huntenduni oppidum, chron. Sax. Gibf. DCLVI.*

V. Ex his præpositionibus, quædam utrumque casum regunt: ut, beþoran, on, ofþer, butan, ofþ, betpux, þiþ, gemang, ongemang, forþ, ongean, betpux, togeane, mid, innan, uppan, undep.

Notandum etiam est apud *Anglo-Saxones*, haud secus ac apud *Latinos*, præpositiones aliquando elliptice supprimi in oratione: ut, hine Abrahah on þiþ agene hand beacen þett þua him bebead Metod, *in eum Abrahamus signum [circumcisionis] imposuit propria manu, sicut deus illi jusserat, Cædm. LIX, 18.* Sic, hie him fealdon, 7 him Ða aþar forþan: & paulo supra: he lytle pepebe forþ.

Quædam etiam præpositiones regunt genitivum: ut, þiþ, anblang: hpi mupcaþ [mupcnaþ] Ðu þiþ min, *quid contra me murmurat? Boeth. p. 12.* Sequitur tamen paulo post, hþæt feofart Ðu þiþ me, *quid me querimonis vexat? Sic p. 77.* Ne gemet he hine, ne forþon þihtne þeg þiþ þiþ ne aþeþaþ, *neque inveniet illum, neque etiam viam rectam ad eum ducentem inveniet.* and þpa uppeapþer þreþþ of ðone rtem. 7 riððan anblang ðær þiþan. 7 anblang ðære þinde of ðone helm arþþingþ, & sic sursum crescit in caudicem, & dein per medullam & corticem surgit in calamum, p. 90. Ða rmeþcobe he þiþ min. 7 cþæþ, *tum in me subridens, ait, p. 93.* Ða beþeah he hine undep bæc þiþ ðær þiþer, *tum retrospiciebat versus [vel in] mulierem, p. 102.*

VI. Notandum præterea est præpositiones *Anglo-Saxonicas*, perinde ac *Latinas* & *Græcas* absolute positas adverbialiter, & postponi haud raro nominibus, quæ regunt: ut, ic rþande on ðar healfe. 7 Ðu ongean, *ego ex hac parte sto, tu contra.* þe Anzel hýpe þam gepat, *Luc. I, 38.*

De præpositionibus in compositione.

VII. Præterea notandum est, præpositionum alias componi cum nominibus, & verbis, alias non. Præpositiones quæ componuntur, sunt; emb, vel ýmb, ðuph, ongean, ofþ, betpux, agen, geond, þiþ, to, be, mid, undep, ofþ, toþoran, þam, æt, forþ, uppe, ofþer, æfter, æp.

VIII. Emb, & ýmb, componuntur cum nominibus, & verbis, & idem valent in compositione, ac *circum* apud *Latinos*: ut, emb-hþýrþæt, vel ýmbhþýrþæt, *circuitus, vel orbis terrarum, ab emb-hþýrþan, vel ýmb-hþýrþan, ambire, circumire.*

IX. Ðuph, componitur cum nominibus, & verbis. Nominibus junctum excellentiam significat, & *Latinè* redditur *per, præ, valde*: ut, ðuph-beopht, *perspicuus, perillustris, prænobilis.* Verbis vero præpositum exponitur *per, trans, ultra*: ut, ðuph-holian, *perforare*: ðuph-punian, *permanere*: ðuph-þapan, *transire*: ðuph-pundian, *transfigere.*

X. On, in compositis significat ut *in* apud *Latinos*, & quandoque ut *Angl. III*, particula negativa, vel privativa, quæ extra compositionem non invenitur: ut on-ageotan, *infundere*: on-alæban, *inducere*: on-æhte, *inops*: on-geapn, *imparatus*: on-geþyrre, *incertus, unwise.*

XI. Ongean, in compositis idem valet, ac *iterum*, & redditur perunquam in compositione per re: ut, ongean-hþingn, *referre*: ongean-þendan, *remittere*: ongean-rþandan, *resistere.*

XII. Ofþ, in compositione significat *de, ab, ex, à*: ut, ofþ-þeallen, *deficere*: ofþ-hebban, *extollere*: ofþ-þlean, *aufugere*: ofþ-þepuan, *abjurare.*

XIII. *Betpux*, & *betpý* vel *betpýh*, (pro *betpýx*) & *betpeonan*, in compositis significat ut *inter* apud *Latinos*: ut, *betpýx-apoppennyre*, *interjectio*: *betpux-cuman*, *intervenire*: *betpý-ge-rittan*, *interponere*.

XIV. *Agen*, in compositione vim habet *re adversus*, & *re iterum* apud *Latinos*: ut, *agen-coman*, *occurrere*, & *revertere*: *agen-hpýppan*, *redire*: *agen-rtanden*, *obstare*, *opponere*. Sed composita ex *agen* præpositione, & *agen* pronomine *suum*, *cuique proprium* significante, à discentibus distinguenda sunt.

XV. *Geonb*, in compositis redditur per præpositionem *per*: ut, *geonb-þapan*, *pertransire*: *geonb-geotan*, *perfundere*: *geonb-rcinan*, *perlustrare*, *perlucere*.

XVI. *Þið*, in compositione nunc significat idem ac *cum*: ut in *þiðmetan*, *conferre*, *comparare*. Nunc ut *contra*, & *adversus*: ut, *þið-rtandian*, *adversari*, *resistere*. ne *þiðcepe* *pe*, ne *contradicamus*, *Hom. de Assump. B. M. V.* Nunc autem ut *in* in *Latino injustus*: ut, *þið-copen*, *improbus*: *þið-rectan*, *inficiari*. Aliquando ut *de*: ut in *þið-teon*, *detrahere*: *þið-læðan*, *deducere*. Plerunque verò †adversatricem significationem habet: ut in *þið-pinnan*, *oppugnare*: *þið-rcufian*, *repellere*: *þið-racan*, *contradicere*, *abrenuntiare*: *þið-cpeðan*, *contradicere*.

XVII. *To*, in compositis quandoque excessum denotat: ut in *to-þecelear*, *nimis incuriosus*: *to-læt*, *serò nimis*: *to-anþilic*, *nimum pertinax*. Inde nostrum *too*: ut, *too carelesse*, *too studios*. Quandoque significat ut *Præp. dis* apud *Latinos*, in compositione: ut in *to-cnapan*, *discernere*: *to-goten*, *diffusus*: *to-lýfan*, *dissolvere*. Ut plurimum autem exponitur per *ad*: ut, *to-cuman*, *advenire*: *to-bæpan*, *adportare*: *to-þealben*, *applicare*: *to-begýman*, *attendere*: *to-gecygan*, *advocare*. Non raro etiam ut *a*, & *ge*, est merum augmentum syllabicum nihil significans.

XVIII. *Be*, in compositione nunc est merum præfixum, quod verbis, verbalibus, & præteriti temporis participiis præponitur: Nunc habet vim præpositionum, *circum*, *prope*, *re*, *con*: ut, *be-þeþe* *re* *þælend ealle Galilæam*, *circumvit Jesus totam Galilæam*, *Matth. iv, 23.* *beþende hyne*, *conversus*, *Matth. ix, 22.* Sic *bi*, *bið*, vel *byð* in compositione *circum*, *prope*, *juxta* significant: ut, *biðrtandaþ me rtþange geneatar*, *me circumstant strenui servi*, *Cædm. vii, 12.* vide gloss. *Goth. in BIMLITAN.*

XIX. *Mib*, in compositione exprimitur per *co*, *con*, *com*, *cor*, in compositis *Latinis*: ut in *mib-þolian*, *compati*: *mib-pununge*, *consortium*: *mib-þpegian*, *consonare*. Sed hic à discentibus cautè distinguenda sunt composita cum *mib* præpositione, à compositis cum *mib*, pro *middel*, *medius*, *a*, *um*. Observandum etiam est adverbium *ramob*, *simul*, vel *una* significans, eundem usum habere in compositis ac *mib*: ut in *ramob-apýran*, *consurgere*: *ramob-cýman*, *convenire*: *ramob-geþlet*, *concertatio*: *ramob-þpegen*, *consonans*.

XX. *Oþ*, valet in compositione à, *abs*, *de*, *ex*: ut, *oþ-ceopþan*, *abscindere*: *oþ-abþýfan*, *abigere*: *oþ-animan*, *auferre*. Aliquando tamen ut merum affixum simplicis significationem non variat: ut in *oþ-topþian*, *lapidare*: *oþ-þlean*, *occidere*.

XXI. *Toþopan*, in compositis significat *ante*, *præ*: ut in *toþopan-beon*, *præesse*: *toþopan-þapan*, *præire*.

XXII. *Æt*, in compositione plerunque exponitur per *ab*, *è*, *ex*, *de*: ut in *æt-bþæðan*, *auferre*, *eripere*: *æt-beþrtan*, *aufugere*, *evadere*. Interdum redditur per *ad*: ut in *æt-beon*, *adesse*: *æt-rtandian*, *adstare*.

XXIII. *Fop*. Quando *fop* non est merum augmentum initiale, redditur per præpositiones *per*, *re*, *de*, *dis*, *ex*, *ab*, *con*, *ultra*, *præter*, *contra*, & sæpe dat composito significationem, quæ simplicis significationem perfundat, & in malum sensum vertit: ut, à *þoen* *facere*, *fopþoen* *interficere*: à *niman* *capere*, *sumere*, *fopniman* *consumere*: à *luggan* *jacere*, *cubare*, *fopþluggan* *fornicari*, *adulterari*. In compositis etiam sæpe *foppe*, *præ*, *pro*, *ante*, significans, confunditur cum *fop*: ut, *foppe-geþitnýre*, *falsum testimonium*.

XXIV. *Up*, vel *uppe* in compositis exponitur per *ad*, *ex*, & per voces, quæ significant motum fursùm, locum superiorem, & res supernas: ut, *up-abþoben*, *elatus*: *up-abþýcan*, *erumpere*, *effringere*: *up-ahebban*, *extollere*: *up-þleþing*, *canaculum*: *up-apýran*, *asurgere*: *up-lanb*, *regio montana*: *up-papa*, *superi*.

XXV. *Oþep*, in compositis plerunque denotat excessum: ut in *oþep-þpincan*, *plus æquo bibere*: *gý þpýlc* *þýceop* *oððe* *mæþre-þpeoþt* *hine* *þýlþne* *þæðlice* *oþepþpince*. *oððe* *he* *þax* *þeþpice*. *oððe* *hý* *hader* *þolige*, *cod. can. ms.* Hisce addas *oþep-æt*, *nimia ingluviæ*: *oþep-blþ*, *supra modum letus*: *oþep-mobian*, *superbire*: *oþep-hogian*, *contemnere*. Quando non excessum significat reddendum est per *trans*, *in*, *super*, *per*, *præter*, *præ*, *de*: ut in *oþep-climan*, *transcendere*: *oþep-þapan*, *transire*: *oþep-þlean*, *supervolare*: *oþep-þilban*, *inaurare*: *oþep-hlman*, *incumbere*: *oþep-hþeoþan*, *irruere*: *oþep-þæðan*, *perlegere*: *oþep-þeon*, *præstare*: *oþep-penan*, *præsumere*.

XXVI. *Æþ*, in compositis redditur per *ante*, *prius*, *præ*, *primum*: ut in *æþ-bopen*, *primogenitus*: *æþ-gebon*, *anteactus*: *æþ-leoht*, *primum-mane*: *æþ-þenemned*, *prænomimatus*.

* In hodierno sermone nostro *to withdraw* *nere*. † Retinemus adhuc *with* in eodem sensu: ut *to withstand*, *resistere*, *oppugnare*.

XXVII. *Æfter* in compositione exponitur per *post*, ut in *æfter-bopen*, *posthumus*, &c.

XXVIII. Præter has præpositiones, quæ tam in constructione, quàm in compositione usurpantur, aliæ sunt, quas * inseparabiles vocant, utpote quæ extra compositionem non occurrunt, & disjunctæ à vocibus, cum quibus coalescunt, nihil significant: ut, *ed*, *em*, *un*, *op*, *miþ*: quibus adde *fope*, quæ rarò extra compositionem occurrit, & *Æ*.

XXIX. *Ed*, Francice *it*, in compositione idem valet ac *re* apud Latinos: ut in *ebcenneþ*, *renatus*, *ednupian*, *renovare*. *edycæft*, *edycæft*, *palingenesia*, *renovatio*, *recreatio*.

XXX. *Em*, scribitur per apocopen pro *embe*, & per syncopen pro *efen*, vel *efn*, *æquus*, *æqualis*. Quando stat pro *embe* redditur ut supra in Reg. 8. Quando autem pro *efen* ponitur, valet *par*, *æquus*, *a*, *um*: ut in *emniht*, *æquinoctium*: *emlanþ*, *paris longitudinis*. *Emne* etiam significat *æqualis*, *æquus*, *par*, unde composita cum *emn*: ut, *emn-folepe*, *condiscipulus*: *emn-þeop*, *conseruus*.

XXXI. *Un*, in vocum compositione negativè, privativè, & contrariò significat, & exponitur per *in*, *de*, *dis*, *ex*, *a*, & per voces simplici in significatione contrariò, vel privativè oppositas: ut, *unacenned*, *ingeneratus*: *unacumenþlic*, *impossibilis*: *uncnyttan*, *dissolvere*: *unþriþ*, *discordia*: *unþpeþa*, *paupertas*: *unheappa*, *servus*: *un-tryopþ*, *falsitas*: *un-bræþ*, *angustus*, *parvus*: *unlytel*, *magnus*: *un-menn*, *i. e.* *un-menþgu*, vel *unmenu*, *pauci*. Sic *Scoti* dicunt *unwell*, *ægro-tus*; atque *Angli* *uneden*, *scaber*, *asper*, *salebrosus*: *unfound*, *insincerus*: *unstable*, *vacillans*: *unskilfull*, *imperitus*: *unrighteous*, *injustus*. Quod sanè loquendi genus primitùs venit à *Gothis*, in quorum lingua occurrunt istiusmodi non pauca: *unnlgein*, *imperterritè*: *unnþali-þandþ*, *sterilis*: *unnþarnþhs*, *æternus*, qui non habet liberos: *unnþinþ*, *malum*: *unnþeal*, *nequam*: *unnþealþ*, *pauper*, &c.

Op, in compositione signum est privationis (inquit *Sommerus*) vel negandi particula: ut in *op-punþe*, *ignominia*: *op-þyte*, *impune*: *op-þrupian*, *diffidere*: *op-mæþ*, *immensus*: *op-leahþre*, *inculpatus*: *op-þeropþen*, *increatus*, *Cædmon*. p. 1. Præpositio hæc inseparabilis deducitur à *Cimbrica* *or*, vel *vr*, quæ *de*, *è*, *ex* significat in regimine.

Oþ, in compositione significat *a*, *ab*, *de*, *ex*: ut in *oþpenþan*, *aufugere*: *oþþrypan*, *eripere*: *oþþcytan*, *deslectere*.

Miþ, à *Goth.* *MISSA*, in compositione insinuat defectum, errorem, corruptelam, dissimilitudinem, &c: ut in *miþ-bæþ*, *maleficium*: *miþ-bopen*, *abortus*: *miþ-cpeþan*, *maledicere*: *miþ-li-cian*, *difficere*: *miþ-hýpan*, *inobedire*: *miþ-lic*, vel *miþren-lic*, *diversus*. Ita *Gothis* *MISSA-LEIKS*, *varius*: *MISSAþealþs*, *offensa*, *delicta*: *MISSAþuiss*, *dissensio*. Inde nostratia *miþþeþ*, *delictum*: *to miþþecome*, *dedecere*: *to miþþarþþ*, *perire*, non assequi, quod quis intenderat: *to miþþrust*, *diffidere*. Hisce addas *þiþþanþ*, *misfæle*, vocem *Cimbricam*, quæ errorem linguæ significat, à *þiþ*, *mis*, & *þalþ*, *maal*, *sermo*. *Goth.* *þalþþal*, & *þiþþrþþal*, *misgruna*, *diffidere*. Inde etiam à veteri *Francicâ*, quæ soror erat *Anglo-Saxonice*, *Gallorum* illud *mes*, & per apocopen *mé*, in *méconþitþe*, *mécontent*, *médisance*, & similibus. Vide *missa* in *evang. Island.* Marc. XIII, 24. & *Ut missa* in *Gudm. Andreae Lexico Islandico*.

XXXII. *Fope*, redditur per *præ*, *pro*, *ante*: ut in *fope-cpeþan*, *prædicere*: *fopecýn*, *antecessores*: *fope-niman*, *præ-occupare*: *fope-þitunþ*, *præfagium*: *fope-þchat*, *promissum*.

Æ privationem, vel negationem denotat: ut in *æþýlþ*, *æmenne*, *æmelle*, *æmobe*. Aliquando tamen præteriti temporis participiis præponitur, more *a*, *be*, *þop*, *þe*: ut in *æceleþ*, *apýpp*.

XXXIII. Præter præpositiones separabiles, & inseparabiles, quæ compositionem ingrediuntur, sunt & aliæ voces, quæ in compositione, præpositionum naturam induunt, & per præpositiones Latine exponuntur: ut, *efen*, *eft*, *þiþer*, *and*, quibus adde *opþ*, *full*.

XXXIV. *Efen*, à *Goth.* *IBN*, est adjectivum significans, *æquus*, *æqualis*, *par*, & in compositione idem valet, ac *co*, *col*, *com*, *con*, *cor*, &c. *Latinorum*: exemp. gr. *efen-býþeop*, *coepisco-pus*: *efen-þropian*, *compati*: *efen-þýþhta*, *cooperator*: *efen-þeopa*, *conseruus*, &c.

XXXV. *Eft* est adverbium, quod *postea*, *porro*, *iterum* significat, & in compositione idem plerumque significat, ac *re*, & *retro*: ut in *eft-cuman*, *revertere*: *eft-cýþþan*, *recurrere*: *eft-þe-cýþan*, *revocare*.

XXXVI. *þiþer*, à *Goth.* *þiþþal*, est vox adverbialis significans *adversum*, *contra*, & facit simplex malè semper significare, & maximà ex parte oppositionem implicat: ut à *copen* *electus*, *dilectus*; *þiþer-copen* *reprobus*, *maledictus*: à *þecþan* *dicere*, *þiþer-þecþan* *contradicere*: à *þaca* *causa*, *þiþer-þaca* *causa adversarius*, à *causa* *profugus*, *apostata*.

XXXVII. *And*. Tametsi hæc vox apud *Anglo-Saxones* solùm obtinet naturam conjunctionis copulativæ, apud *Gothos* tamen est præpositio *in*, *coram*, *contra*, *adversus* significans. Quod quamprimum didiceram, mirari amplius desii, quòd tot nomina, & verba in *Anglo-Saxonica* occurrentia, quibus *and* præfixum erat: ut in *andþeapþ*, *præfens*, à *Goth.* *AND*, *and*, *contra*,

* Quales sunt apud Latinos, ut, *di*, *dis*, *re*, *se*, *con*. † *A*, *o*, & *þ*, *u*, apud veteres *Cimbros* eundem in compositione obtinent valorem: ut in *þalþþ*, *ohapp*, *infortunium*: *þriþþiþ*, *okeipis*, *gratis*, *sine emtione*: *þalþþal*, *olucka*, *infelicitas*: *þalþþþ*, *ohæfa*, *nefas*: *þalþþi*, *ofome*, *dedecus*: *þalþþþal*, *owerkan*, *malefactum*: *þalþþþ*, *ufært*, *impervium*: *þalþþþþ*, *ufri-aller*, *servi*. † Vel *AND*, quod apud *Gothos* idem valet.

& **ΥΛΙΚΦΑΝ**, unde *peoþan*, esse, quod nimirum præsentes coram adtrent, & *contra* sistant se veluti ex adverso. Hinc **ΑΝΔΥΛΙΚΦΙΣ**, *contra*, & **ΑΝΔΥΛΙΚΦΙ**, *facies, præsentia*. Sic *andþypp* est *responsum à Goth.* **ΑΝΔΥΛΑΝΚΑ**, vel **ΑΝΔΛΥΛΑΝΚΑ**, quod sit ex **ΑΝΔ**, vel **ΑΝΔΛ**, *adversum, contra*, & **ΥΛΑΝΚΑ**, *verbum*; ut *andþypp* proprie sit sermo, quem respondens regerit percontanti. Sic **ΑΝΔΗΛΕΓΑΝ**, est *respondere*, ab **ΑΝΔ**, *contra*, & **ΗΛΕΓΑΝ**, *tollere*, quasi dicas, vocem ad respondendum *contra* tollere. In eadem significatione occurrunt veteres *Cimbricæ* voces: **ΛΕΠΙΕΡΙ**, *advidere, ventus contrarius*; **ΛΕΤΑΡ**, *andtoþ, remigatio in adversum*; **ΛΕΥΛΙΜΙ**, *andsælis, contra solem*; **ΛΕΞΛΙΡΙ**, *andhæris, aduerso cripe.* Quibus adde, *Angl. to answer, respondere*, ex *and*, & *Cimbricâ* **ΥΠΑΡΑ**, *suara, respondere*, compositum. videtis *and* in *dictionary Islandico Gudmundi Andree.*

† **ORD** substantivum est, quod in *Saxonica*, & *Francicâ* linguâ *ordium, initium, principium* significat. Inde compositione idem valet, ac *primus, primitivus*: ut in *ord-þruma*, *author*; *ord-bana*, *homicida primus*; ut *Cain* vocatur in *Cædmonis* paraphrasi. plura de hac voce commentati sumus in cap. XXI.

Full vero adjectivum est, quod *plenus* significat, & in compositione, tam verborum, quam nominum, significationem valde auget, & perficit: ut in *fulzangan*, *fulzærman*, *fulzærmanian*, *ful-beote*. Adjectiva autem, & ab eis profecta adverbialia quasi in superlativo gradu collocat: ut, *manege beoþ ðeah æzþer ze fullæþele. ze fullpelige. ꝥ beoþ ðeah fullunrope, multi sunt valde nobiles, & valde divites, qui tamen sunt valde tristes.* Boeth. p. 19.

Præpositiones Gothicæ.

XXXVIII. IN. **ƿANƿ,** vel **ƿANƿA.** **an.** **pnna,** vel **pnnte.** **ƿƿAM.** **ƿAƿƿA.** **bi.** **æ.** **æƿA.** **ns.** **ana.** **mif.** **ana.** **at.** **hinaana,** vel **hinaaA.** **ne.** **pnnaA.** vel **pnnaAƿ.** **ƿifA.** **neoa.** **ƿifAƿAƿAƿ.** **neA.** **neAƿ.** **ƿƿnma.** **nzaƿA.** **nt.** vel **ntA.** **ntana.** **innh.** **ƿAƿh:**

IN, significans, *in, in*, regit ablativum, aliquando accusativum. significans autem *eis, in, ad, inter*, regit accusativum aliquando ablativum: significans verò *diu, inter, per, propter, ergo*, regit genitivum; *Marc. II, 27. III, 9. VI, 26. & VIII, 35.*

ƿANƿ, vel **ƿANƿA,** quando significat *ante, ante, vel pœ, juxta, secus*, regit accusativum: quando significat *inter, pro*, regit ablativum. quando verò *inter, ante*, regit genitivum. Significat etiam *apud, a, ab, & diu, prae*, & tum regit ablativum, *Luc. III, 7.*

an, significat *inter, in*, vel *eis, ad, in, in*, & regit dativum: ut, **an ƿhmin ƿeiham-ma,** *in quem locum videtis Thomæ Mareſhalli observatio- nes. diu etiam redditur an oa,* & *diu teo, an ƿe:*

pnna, vel **pnnte,** *usque, usque ad*, regit accusativum. Legitur tamen **pnna iʒhanna,** *Matth. XI, 13.* At **pnna iʒhannen,** *Luc. XVI, 16.*

ƿƿAM, *inter, in*, *ante, ante, in, a, ab, apud, pro, de, ex*, regit ablativum casum. **ƿAƿƿA,** *longè, a, ab,* regit ablativum.

bi, significans *inter, in*; *inter, cum*; *in, per*; *secundum*; regit ablativum. Significans autem *inter, pro*; *circum, circa*; *post, aduersum, secundum*; *diu, post*; regit accusativum. Significans verò *de, de*, regit quum accusativum, tum genitivum. Denique significans *super, super*, regit nunc accusativum, nunc ablativum. In compositione autem pœpœ significat *circum*.

æ, & **æƿn,** *inter, a, ab, abs*, regit semper ablativum.

æƿA, *post, post*, significans, regit accusativum. **æƿA** autem *inter, post vel retro*, & *inter, in* significans, regit dativum vel ablativum. Legitur **æƿAƿA**, *Luc. I, 24.*

ns, *ex, extra*, *ex, de, ab, & extra* significans, semper regit ablativum. Pro **ns**, per prof- thesin euphonicam legitur sæpe **nzn**; vide *Luc. XX, 4.* In compositione autem cum ver-

* V. Lexicon Runicum Ol. Wormii. † **ORD** *initium*; siquidem in gemino *G. Chauceri* loco certe *G. Chaucero* denotat *exordium, principium*, crediderim **ord** pro **word**, restituendum: ut

**Lucan to thæ this story I commend,
And to Sueton, and Valerie also,
That of this story writen ord and end.**

Ita duntaxat legendum videtur, non autem **word and end**, ut in editis omnibus habetur: &

**He goeth him home, and gan full sone send,
For Vandarus, and all this new chaunce
And of this broch he told him ord and end,
Complaining of her harts variaunce.**

Manifestissimum in his elucescit vestigium *Cæd- monianæ* paraphrasios, **LXXVIII, 16**, in quo lo- co occurrunt hæc verba: *rona ongeat, ƿƿif- mob cȳning. ord and end. ðær ðe him yþeþ ƿær, subito percepit animosus rex initium ac exitum ejus, quod ei manifestatum erat.*

bis incipientibus ab **R. NS** euphonice vertitur in **NR**: ut in **NRKEISAN**, *surgere*, **NRKIN-
NAN**, *exire*.

ANA, *ἀπό, ἐπί, εἰς, ἐν, ἀπὸ, ἐν, super, de* significans, regit ablativum. Significans verò *ἐπί, ἀπὸ, & ἀπὸ, circum*, gaudet accusativo.

MIΦ, & aliquando **MIΔ**, *μετὰ, cum*, significans, etiam *ἐν, & ἀπὸ, inter*, requirit semper ablativum.

ANA, *ἐν, εἰς, κατὰ, διὰ, ἐν, per* significans regit semper accusativum. Significans verò *ἐπί, su-
per, ἐν, ἐν*, regit ablativum, *Luc. vi, 48. & xix, 5.* In compositione respondet *Anglo-Saxonico*
un: ut in **ANΔHNLGAN**, *detegere*, quod *Anglo-Saxonice* est *unhælan*. **ANΔBINΔAN**,
solvere, *unbinðan Anglo-Saxonice*.

AT, *παρὰ, ἀπὸ, secus, apud, ad* significans gaudet dativo.

HINDANA vel **HINDAK**, *πέραν, ἀπὸ, trans, ἀ, ab, ἐπίσω pone*, regit accusativum. **HIN-
ΔAK** etiam significat *inter*, vel *apud*, ut *onder Belgarum*: ut, **NIST HINDAK NNS**, *notus*
est apud nos, *Luc. ix, 13.*

NE, & **PNΔAK**, *ὑπὸ, sub*, regit ablativum: & quandoque accusativum. **PNΔAKQ**, *ὑπὸ-
κάτω*, regit etiam ablativum. Pro **NE**, occurrit **NBN**, *Luc. xviii, 38.*

VIΦKA, *παρὰ, ad; παρὰ, secus, juxta; κατὰ, adversum, & ὑπάντησιν, occursum* significans gau-
det accusativo.

NEΘA, *juxta, prope, secus*. Quemnam casum regat hæc præpositio non docent pretiosæ ar-
gentei codicis reliquæ.

VIΦKAVAIKΦ, *ἀντιπέραν, contra*, regit accusativum.

NEAK significans *πέραν, trans*, gaudet accusativo. Quum vero significat *ἐπί, vel ὑπὸ, super*,
gaudet dativo; & aliquando accusativo: ut *Luc. vi, 40.* **NEAK AΛISAKI**: at *Matth. x;
24.* **NEAK AΛISAKQA**: **NEAKQ**, *ἐπίσω, supra*, regit etiam accusativum, & genitivum,
Luc. x, 19.

NZAKQ, *ἔξωθεν, extra*, regit genitivum.

NT. NTA, NTAANA, NTON, *ἔξω, extra*, regit tam genitivum, quàm accusativum.

INNH, *ἄνω, κατὰ, sine, ἐν, ἐν, propter*, regit ablativum & quandoque accusativum. ge-
nitivum vero, quoties significat, *propter*.

ΦAKH, *διὰ, per*, regit accusativum.

Hicce adde **MIΦ TVEIHNLIM**, *ἐνὰ μέσον, Anglo-Saxonibus betreonan, betpýnan, betpeoh,
betpñh, betpñh, betpux, betpux, Anglis betwæn, betwixt, inter duo, vel in medio duorum*,
quæ regunt dativum. *Marc. vii, 31.* **MIΦ TVEIHNLIM MALKQRM**, *inter medios fines*. Nota
quod præpositio **DIS** occurrit in compositione: ut in **DISAK ANSGAN, DISTAKGAN, &c.**

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

De Interjectionibus.

Interjectiones dolentis, *pa*: ut, *pa ɣ me, væ mibi!* *pam me, heu mibi!* * *pala pa, heu!* *prob dolor!*
eop, heu! *eop me, væ mibi!* *hɣla, heu!* *hɣla me, heu mibi.* *eala eap, eala ea, hela pa, eheu!*
Gaudentis, & Exultantis: *pel me.*

Abominantis: *pala pe, vab!* *Marc. xv, 29.* *on peɣ, apage.*

Vocantis: *eala, eala þu, ð? hlyɣt eala beapn beboba lapeoper. ɣ ahylð eape heoptan þinpe,
ausculta, ð fili, præcepta magistri, & inclina aurem cordis tui, Regula Bened. ms interlin. Cott. Lat.
Sax. hlyɣt þu, heus! † la, la ðu, heus! O la, ð! eho!* Libet hic proferre duo exempla lectu jucun-
dissima; alterum sublimis, alterum autem mediocris dicendi generis; in quorum illo, **EALA**, in
hoc **LA**, per anaphoram elegantissimam repetuntur. Primum tibi exhibet, lector, lamentationem
Satanæ in tartaro obserati, *Cædm. xcv.* Secundum autem continet *Heller*, i. e. *Hecates* quere-
moniam ad *Satanam*, in ornatissimo illo *Nicodemi* pseudo-evangelio, quod ob orationis nitorem,
& suavitatem, vir mihi amicissimus publici juris fecit cum heptateucho *A. Saxonico. m. dc. xc. viii.*
*Eala drihtenes ðpým. eala duɣuþa helm. eala meotobes miht. eala miþban eapð. eala bæɣ
leoþa. eala ðream zober. eala enɣla ðreat. eala up heoƿon. eala ꝥ ic eam. eales leaɣ. ecan
ðreamaɣ. ꝥ ic miþ handum ne mæɣ. heoƿon zepæcan. ne miþ eazum ne mot. up locian. ne
huru miþ eapum ne ɣceal. æppe zehenan. ðæp byphteretan. beman ɣteɣne. ðæɣ ic polbe of-*

* Hæc interjectio frequenter tropice ponitur pro dolore, præcipue in scriptis Satyrographi, ut;

*Wote no wyght what warre is, ther that peace reineth,
þe what is witerly weale, till welawepe him teache.*

† *La* amat præponi & postponi interrogativis, pro *eala* legitur *æla*, & *æala* maxime in poeticiis.